

Földtudományok Doktori Iskola

PhD-értékezés tézisei

**A hazai folyami víztűrészás földrajzi aspektusainak
vizsgálata**

Donka Attila

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

Természettudományi Kar

Pécs, 2022

1. BEVEZETÉS

A turizmus által generált konfliktusok minimalizálásának egyik módja szerint érdemes arra törekedni, hogy ne csak a turistát ériék élmények, hanem magának a fogadóterületnek, az ott élő lakosságnak is valamilyen élményt jelentsen a turizmus. Ez az „élmény” elsődlegesen anyagiakban kifejezhető. Ha a turizmusból származó bevételek nem vándorolnak el, hanem helyben maradnak, a helyi gazdaságot és ezzel a helyi közösséget gyarapítják. Bár a turizmus valamennyi szegmensének vannak geográfiai vonatkozásai, ez az elsőként említett élmény főleg közgazdasági kötődésű. Kutatásaim egy másik fajta élmény jelenlétéből indulnak ki. A turisták által végzett tevékenységek bizonyos turisztikai termékek esetén párhuzamba állíthatók a helyi lakosság igényeivel. A rekreáció mint az ember fizikai és szellemi felfrissülésének, újjáépülésének lehetősége, egyrészt kiterjed a mindennapi tevékenységekre, tehát a lakóhely földrajzi terében történik, másrészt pedig idegen környezetben. A rekreáció, a megismerésre váró táj izgalmával kiegészülve a turizmus legtöbb formájának alapmotivációja is. Szükségem tartom megvizsgálni egy olyan, elsősorban szabadidős–rekreációs természetközeli tevékenységet, ahol a földrajzi környezet meghatározó szerepet tölt be, elsősorban abból a szempontból, hogy egy ilyen tevékenységből érdemes-e önálló turisztikai terméket kialakítani.

A vízitúrázás a szabadidősport oldaláról kevésbé kapcsolódik turisztikai szolgáltatásokhoz, míg a turisztikai szektor számára egy csekély gazdasági erejű tevékenység. Vélhetően ez az oka annak, hogy alig kutatott területről van szó. A korábbi kutatások egy része a sport, azon belül is a versenysport felől közelít, más része pedig csak a rekreációs szerepét vizsgálja, alig érintve a turisztikai vonatkozásokat. Eközben a tevékenység érzékelhetően jelen van a turizmusban, oly módon, hogy rajta keresztül a turizmus számos problémája vizsgálható, hiszen ott rejtőzik benne a turisztikai potenciál, azonban eddig mégsem alakult dinamikusan, ahogy ez az évtizedek óta kedvezőnek tekintett adottságok alapján elvárható lett volna.

Az egyes aktív turisztikai tevékenységek iránt Magyarországon évről évre egyre komolyabb kereslet mutatkozik, amellyel azonban a szolgáltatások nem minden esetben tudnak lépést tartani. Az értekezés újszerűsége abban áll, hogy igyekszik szintetizálni a vízitúrázás különböző geográfiai aspektusait, figyelembe véve a szabadidősport felőli megközelítéseket, illetve általában a turisztikai szerepét, annak érdekében, hogy a tevékenység jól jövedelmező turisztikai terméké alakuljon.

2. CÉLKITŰZÉSEK

Az értekezés alapját képező kutatás célja az volt, hogy képet kapjunk arról, a vízitúrázás a földrajzi adottságok alapján alkalmas-e vagy alkalmassá tehető-e arra, hogy önálló és stabil turisztikai terméként legyen jelen a hazai piacon. Ennek érdekében az aktív turizmus tágabb szelétét érintve kerültek értékelésre az adottságok és azok kihasználtsága. Az adottságok feltárásának elsődleges területe a természeti tényezők vizsgálata, szűken értelmezve a vízitúrázás részéről felmerülő speciális igényeket. Ezzel összefüggésben, a térbeliséget helyezve a középpontba, értékelésre kerültek azok az infrastrukturális

adottságokat, amelyek egyedi jellemzői a vízitúrázásnak, ideértve a szolgáltatói kínálatot és az abban rejlő lehetőségeket is.

A kutatás során – mivel csekély kutatási előzménnyel rendelkezünk ezen a területen – igyekeztem meghatározni a vízitúrázás rendszertani helyét is. Ez kiterjedt a fejlődéstörténetből fakadó összefüggések feltárára is. Így elkerülhetőek voltak azok a félreértések, amelyek napjainkban mind a szolgáltatások nyújtása során, mind pedig a tudományos tanulmányokban tapasztalhatóak.

A kutatások célja volt továbbá feltárni a megfelelő adottságokat, illetve az azok közötti potenciális kapcsolatokat, továbbá megkeresni a fenntartható kohéziót a rekreációs tevékenységek felé. A helyzetfeltárás során igyekszem kitérni a földrajztudomány és a közgazdaságtan eltérő megközelítéseire, az aktív turizmus és a víziturizmus jelenlegi helyzetére és trendjeire is.

3. MÓDSZEREK

A *szakirodalom tanulmányozása* során világossá vált, hogy viszonylag kevés olyan forrás áll rendelkezésre, amely tudományos alapossággal vizsgálja a vízitúrázást. A kutatások minél szélesebb megalapozása érdekében feltárára kerültek az aktív turizmus és a sportturizmus releváns kutatási előzményei.

Szükséges volt megvizsgálni azt a kiterjedt *jogszabályi környezetet*, amely érinti a tágabb területet, így a turisztikai vonatkozások mellett különösen a közlekedés és az oktatás jogi kereteit, továbbá a releváns *fejlesztési dokumentumokat*.

A kutatás elsődlegesen az adottságok feltárára koncentrált, ehhez azonban szükséges volt a jelenlegi vendégforgalmi adatok elemzése. Bár hazánkban mindezidáig nem volt jellemző az egyes attrakciók forgalmi adatainak publikálása, a közvetlen szálláshely-statisztikák mellett közvetett módszerekkel igyekeztem vizsgálni a téma szempontjából releváns termékek vendégkörének nagyságát.

Az adatok értékelése emellett érintette a víztestek vízrajzi jellemzőit, továbbá a vízitúrázás szempontjából lényegesnek tekinthető *időjárás* elemeket.

A primer kutatások alapját a *terepi felmérések* jelentették. Ez kiterjedt a célterületek alapvető természetföldrajzi jellemzőinek számbavételére, úgy mint az egyes víztestek sajátosságaira, a hajózhatóság feltételeire, a part menti települések vízparthoz való viszonyulására, illetve további jellemzőkre is. A megfigyelések a szakirodalmi adatok pontosítását is szolgálták. Ezen túl szintén csak terepi megfigyelések által volt lehetséges a szolgáltatások jelenlétének és a szolgáltatók működésének értékelésére.

A terepbejárásra több szakaszban került sor, 1992-től kezdődően. Az első, tudományos célú felmérések az 1994 és 1999 közötti időszakban mentek végbe, majd újabb, részben más földrajzi terekre is kiterjedt vizsgálatok következtek 2001 és 2004 között. A terepi munka harmadik szakasza pedig 2014-ben kezdődött.

A terepbejárás mellett, szintén a korábban ismertetett módszerek alkalmazása során kapott eredmények megalapozása céljából készültek interjúk a vízitúrázás jelenlegi és korábbi közvetlen szereplőivel. Az interjúalanyok részben országos szervezetek korábbi és jelenlegi döntéshozói, továbbá a szolgáltató vállalkozások és egyesületek vezetői és

alkalmazottai, valamint egyes nemzeti parkok turisztikai referensei, részben pedig szálláshelyszolgáltatók, illetve helyi önkormányzatok munkatársai voltak.

Sor került továbbá a *szolgáltatói kínálat felmérésére*. Erre részben az interjúk alapján, részben pedig a szervezetek *piaci jelenléte* alapján került sor.

4. A KUTATÁS EREDMÉNYEI

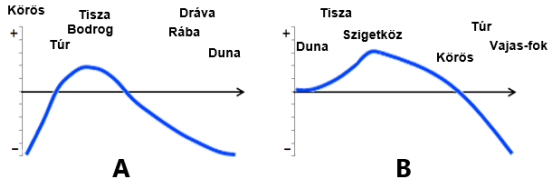
I. A vízitúrázás keretrendszerével kapcsolatos eredmények

1. A vízitúrázás a víziturizmus speciális része, ennek ellenére sokkal inkább érdemes az aktív sportturizmus részeként foglalkozni vele, az ebbe a körbe sorolható más turisztikai termékekhez való hasonlósága miatt. Az összehasonlító vizsgálatok kimutatták, hogy ez a tevékenység is képes magasabb jövedelemtermelésre, más aktív turisztikai termékhez hasonlóan, még úgy is, hogy ezzel párhuzamosan megmaradnak a piacon a közösségi célú szolgáltatások is.
2. A több évtizedes sportmozgalmi múlt jellemzői olyan mértékben alakították a résztvevők, elsősorban a szolgáltatási oldal szereplőinek szemléletmódját, hogy azok mind a mai napig jelen vannak a vízitúrázásban.
3. Számos elem hiányzik a vízitúrázás valódi turisztikai terméké válásához. Ezek közé az elemek közé tartoznak elsődlegesen a minőségi infrastruktúra és a komplex szolgáltatások.
4. A vízitúrázás korszerű alpinfrastruktúrája központi részvétellel jelenleg kiépítés alatt áll. Kockázatot jelent, hogy a jelenleg kialakítás alatt álló alpinfrastrukturális elemek nem hálózatszerűen kerülnek megvalósításra, továbbá az is, hogy egyelőre kevés az együttműködés a piaci szolgáltatók és a kiépítésben érintett helyi önkormányzati szereplők között.
5. A jogszabályi háttér hiányos, ezért szükség van a pontosabb szabályozásra, amelyben kiegyensúlyozott módon jelenik meg a sport, a turizmus, a közlekedés, illetve mindezek biztonsággra vonatkozó aspektusai is.

II. A célterületekre vonatkozó eredmények

A vízitúrázás alapjául szolgáló természeti adottságok hosszabb időtávon át közel azonosnak tekinthetők, ezért ezek képezték a vizsgálatok elsődleges tárgyát, ami kiegészült a vízparti települések elhelyezkedésének és a víz közeli szálláshelyeknek az értékelésével. Ezek eredményeként átfogó képet kaptunk a potenciális célterületek térbeli eloszlásáról, valamint az egyes célterületek adottságairól.

Alapvetően a vízrajzi jellemzők határozzák meg a turisztikai hasznosíthatóságot. Ezek közül a vízsebesség, a mederszélesség, a vízmélység, a kanyargósság, a partok természetközeli állapota, az áramlások és a vízfelszín növényzettel való borítottsága került elemzésre. Ezek eredményeként meghatározásra került a víztestek vízitúrázásra való alkalmassága az egyes jellemzők alapján (1. ábra).

1. ábra

A folyóvizek víztúrázásra való alkalmasságának sematikus ábrázolása a vízsebesség (A) és a vízfelszín növényzettel való boritottsága (B) függvényében, egyes hazai víztestek relatív értékeivel

A kanyargósság a futásfejlettség alapján került meghatározásra. Mivel azonban a víztúrázás esetén nem csak a vízsebességtől függ a túrázók által átélhető élmény, egy új mutató kidolgozását tartottam szükségesnek. Az általam meghatározott változatossági mutató a futásfejlettség mellett magában foglalja az átlagos vízsebességet és a vízisporteszközzel elérhető sebességet is:

$$D = \frac{B}{L} \times (V_W + S_C), \text{ ahol}$$

V (diversity): a folyó futásvonalán alapuló változatossági mutató, (mértékegysége a kanyarulat/óra),

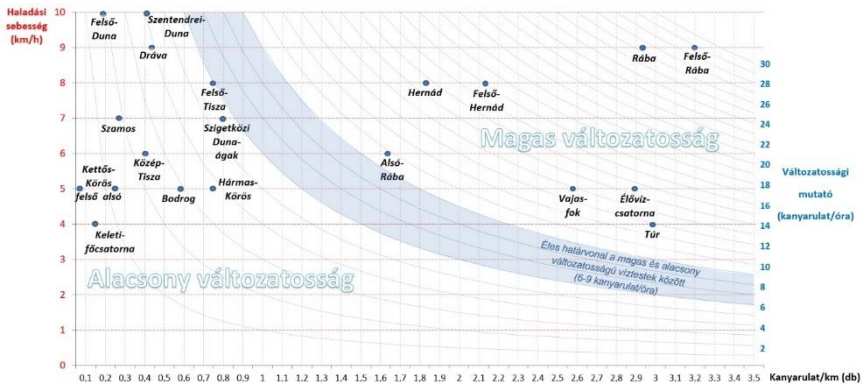
B (bend): a kanyarok száma,

L (length): a vizsgált folyó (szakasz) hossza,

V_W (velocity of water): a folyóvíz átlagos sebessége,

S_C (speed of canoe or kayak): a vízisporteszköz saját sebessége.

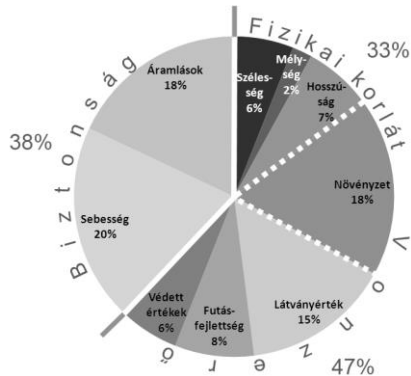
A változatossági mutató értékei alapján csoportosításra kerültek a folyóvizek (2. ábra).

2. ábra

A hazai folyók változatossági mutatóinak összehasonlítása

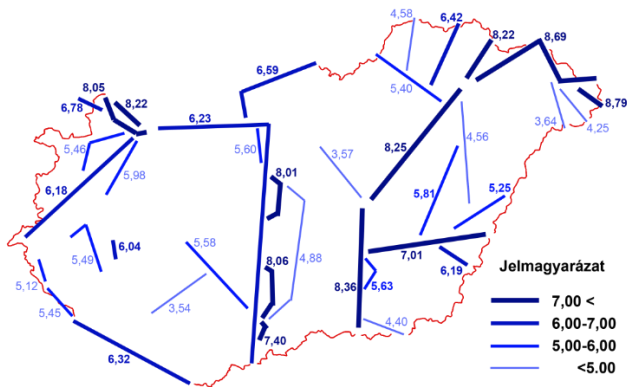
A víztúrázásra való alkalmasság vízrajzi feltételeit súlyozásos értékeléssel határoztam meg (3. ábra).

3. ábra

A folyókhoz kapcsolódó természeti adottságok súlyaránya a víztúrázás értékelésében

A vízrajzi adottságok alapján végzett kvantitatív kutatás eredményeként megkaptuk az egyes folyók víztúrázásra való alkalmasságának értékeit (4. ábra).

4. ábra

A víztúrázásra alkalmas hazai folyók, folyószakaszok vízrajzi adottságainak a víztúrázásra gyakorolt hatása alapján végzett kvantitatív értékelés eredménye

1. A természeti adottságok alapján elvégzett numerikus értékelés eredménye szoros párhuzamban áll a víztúrázásra már jelenleg is intenzíven használt víztestekkel, ez egyrészt megerősíti azt a feltevést, hogy nem a társadalmi adottságok a döntő tényezők a víztúrázásban.

2. Azok a térségek, ahol a természeti adottságok kedvezőek voltak ahhoz, hogy a vízitúrázás kedvelt, forgalmas célterületeivé váljanak, időközben az igények alapján az (alapvető) infrastrukturális feltételeket is megteremtették.
3. Bizonyos térségekben egyes társadalmi adottságok nem kedveznek ugyan a turizmusnak, azonban a vízitúrázás esetén a természeti értékek attraktivitása ezeket a legtöbb esetben felülmúlja, és a túrázók megjelennek ezeken a folyókon is.
4. A vizsgált víztestek teljes hossza, ahol elméletileg lehetséges a túrázás: 4117 km, ebből a természeti adottságok szempontjából vízitúrázásra alkalmas teljes hossz: 3050 km (74%).
5. Azok a folyószakaszok, amelyeken már ki is alakult a vízitúrázás, 2555 km-t tesznek ki. Ezek közül a potenciális nagyobb forgalmú folyószakaszok hossza 318 km, potenciális kisebb forgalomra további 177 km-es hosszban van lehetőség. Mivel ez utóbbiak természeti adottságai megfelelőek, ezeken érdemes elkezdni a további fejlesztéseket.
6. A numerikus értékelés alapján a vízitúrázás számára leginkább kedvező értékekkel rendelkező víztestek teljes hossza Magyarországon: 1231 km, ez 13 folyót jelent. Az alacsonyabb értékkel rendelkező folyók egy részén is jelen van vízitúrázó forgalom.
7. A jelenlegi célterületek sok esetben zsúfoltak. A kutatások során sikerült feltárni újabb potenciális célterületeket is. A vendégek előnyben részesítik ugyan a kisebb forgalommal rendelkező víztesteket, ennek ellenére a túrázók csekély érdeklődést mutatnak az újabban feltárt célterületek iránt. A célterületek bővítésének kérdése úgy összegeezhető, hogy további célterületek bevonásának csak akkor lehet kedvező fogadtatása, amikor a jelenleg leginkább kedvelt célterületeken már valódi terméként lesz jelen a vízitúrázás.
8. A kiszolgáló infrastruktúra a leginkább hiányos a folyók mentén ahhoz, hogy turisztikai termékről beszélhessünk. Sok esetben egyes településeknek megfelelő a viszonyulásuk a vízitúrázáshoz, azonban hiába van egy folyó mentén egy-egy nyitott, fejlődő település, a túrázás vonalas szolgáltatást jelent, tehát a teljes szakaszon kialakuló szolgáltatások nélkül nem lesz vonzó a célterület. Az élenjáró települések kedvező hatással lehetnek másokra is, azonban azok így is jelentős lemaradásban lesznek, ami kihat a folyó egészének piaci fogadtatására is.

III. A települések fogadókészsége

1. Míg korábban a vízitúrázás csak vadkempingezést vagy ahol rendelkezésre állt, kempingezést jelentett, ma már nem csak a legegyszerűbb szálláshelyekre van igény, a magasabb minőséget képviselő kínálat is vonzó a túrázók számára. Egyelőre azonban kérdéses, hogy csak a vízitúrázás el tud-e tartani egy szálláshelyet, ezért a településeknek, a szálláshely-szolgáltatóknak más termékkel is kell foglalkozniuk, ami a kínálat komplexitása felé hat, hiszen a vízitúrázók számára is eladhatóak egyes elemek más turisztikai termékekből.

2. A vízparti települések vizsgálatának eredménye a folyóparthoz, illetve a vízútirázáshoz való viszonyulás alapján történő tipizálás. Ez alapján négy csoportba sorolhatók a vízparti települések (5. ábra).

5. ábra

A folyóparti települések vízútirázáshoz való viszonyulása szerinti tipizálása

IV. A szolgáltatókkal kapcsolatos megállapítások

1. A szolgáltatók többsége a rendszerváltozás előtti, mozgalmi időszakból érkezett. Ez nem a szolgáltatási minőségre vonatkozik, csupán a szemléletmódjukban felismerhető elemekre. Még ha jól felfogott érdekeiknek megfelelően is a gazdaságossági szempontokat helyezik előtérbe, akkor is sok esetben hiányzik a szolgáltatói szemlélet, az ügyfélközpontság.
2. A szolgáltatókat továbbra is kettősség. A tisztán piaci szolgáltatók mellett nagy számban vannak jelen az egyesületi keretek között működő, közösségi tevékenységet végzők, akik ugyanúgy főleg piaci tevékenységet végeznek, de a korábbi időszakból megmaradt szemléletük révén üdvözítőbbnek találják, ha a nonprofit jelleg látható az előtérben. Emellett szintén éles különbség figyelhető meg a tisztán sportszolgáltatást nyújtó többség és a néhány utazásszervező között (6. ábra).

6. ábra

A vízútúra-szervezők típusai a szervezet tevékenységének jellege szerint

V. A kínálati oldal egésze

A fizikai korlátok mellett más tényezőknek nincs döntő szerepe abban, hogy egyes folyókon nem terjedt el a vízitúrázás. A turisztikai infrastruktúra hiánya ugyanis nem jelent akadályt egy folyón a vízitúrázás megjelenése számára, annak ellenére sem, hogy a valódi, gazdaságilag is fenntartható turisztikai terméké váláshoz szükség van a minőségi szolgáltatások megjelenésére. Így a vízitúrázás turisztikai terméké formálása során az a feladat, hogy elsősorban a természeti adottságok feltárásával láthatóvá váljanak a helyi közösségek számára azok a lehetőségek, amelyek a turizmusnak ezt a természetközeli és ezért szabályozott keretek között fenntartható formáját megvalósíthatóvá teszik. Továbbá a desztinációk turisztikai szakértelmét és a szolgáltatók tapasztalatait kell integrálni.

VI. A kereslet kettőssége – A kutatás folytatását megalapozó eredmények

A kereslettel kapcsolatos kutatási eredmények a következőképpen összegezhetők.

1. A kereslet mennyiségi vizsgálata csak közvetetten lehetséges.
2. A klasszikus vízitúrázók kevés igényrel jelentkeznek. Számukra a természetben eltöltött idő és az ehhez kapcsolódó életérzés játszik szerepet a döntés során. Így elsődlegesen vadkempingeznek, jellemzően nem igényelnek további szolgáltatásokat, ellenben kifejezetten érzékenyek.
3. Az újonnan megjelenő szegmensek – az aktív turizmus más területeinek dinamikus növekedéséhez illeszkedően – már komplex szolgáltatásokat várnak el, amiért hajlandók többet is fizetni. Kevés számukra a sporteszköz-bérlés, emellett minőségi szállást, étkezést és egyéb kiegészítő programokat, tehát utazási csomagot akarnak vásárolni.
4. A túrák hossza is tükrözi a keresleti igényeket. Míg korábban, az 1990-es évek végéig a hosszabb, 10–14 napos túrák voltak túlsúlyban, a 2000-es évek elejére ez átalakult, és már a rövidebb, egy hetes, napjainkban pedig a még ennél is rövidebb, 2–4 napos, vagy csak egy napos, egy-egy hétvégi időszakba is beilleszthető túrák kerültek előtérbe. Ez a rövidülési folyamat összhangban van a turizmus világtrendjeivel, a felgyorsult életritmussal, de sokkal inkább az új, kevésbé speciális érdeklődésű szegmensek megjelenésével.
5. A természetközeli tevékenység jellegéből adódóan erős a szezonális, de évről évre erősödik a kereslet a téli időszakra jellemző, speciális desztinációk iránt. Mivel azonban ilyen vízitúra-célterület csak egy van Magyarországon, itt erős terhelést jelent a szezonális fogalom.

A kutatási témához kapcsolódó publikációk

1. DONKA A.–GYURICZA L. (befogadott tanulmány): *A method to assess the suitability of lowland rivers for paddle tours*. Regional Statistics, 17 p.
2. DONKA A. 2021: *Tömegturizmus és nemzeti park – Egy világörökség helyszín kínálata Liguriában*. Folytatás vagy újrakezdés a turizmusban. XII. Nemzetközi Turizmus Konferencia, Absztrakt füzet, Széchenyi Egyetem, Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar Turizmus Tanszék, Győr, p. 5.
3. DONKA A.–GYURICZA L. 2021: *A hazai lassú turizmus esélyei a gyorsuló világban*. X. Magyar Földrajzi Konferencia absztrakt kötete, Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar, Budapest, p. 102.
4. DONKA A. 2021: *A lassú turizmus szemlélet megjelenése a vidéki aktív turizmusban*. In: GONDA T. (szerk.): *A vidéki örökségi értékek szerepe az identitás erősítésében, a turizmus- és vidékfejlesztésben*. Orfűi Turisztikai Egyesület, Orfű, pp. 169–177.
5. DONKA A. 2018: *A szerepek változása az aktív turizmus fejlesztésében*. In: Reisinger A. et al. (szerk.): „Sport – Gazdaság – Turizmus” Kautz Konferencia Emlékkonferencia tanulmánykötete, Széchenyi István Egyetem, Győr. Elektronikus formában megjelent kötet. 11 p.
6. DONKA A.–GYURICZA L. 2017: *Az állam szerepe az aktív turizmus fejlesztésében*. Polgári Szemle, 13. évf. 1–3. sz. pp. 176–187.
7. DONKA A. 2017: *A biztonság mint szolgáltatási elem az aktív turizmusban*. In: NÉMETH K. et al. (szerk.): *II. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Konferencia Absztrakt kötete*. Pannon Egyetem, Nagykanizsa. p. 21.
8. GYURICZA L.–DONKA A. 2016: *Az állam szerepe a jelenlegi aktív turisztikai fejlesztésekben Magyarországon*. In: VERES L.–HARTL M. (szerk.): *Társadalmi–gazdasági kohézió a Kárpát-medence határmenti térségeiben*. Nemzetközi tudományos konferencia absztrakt füzet. p. 15.
9. DONKA A. 2016: *Az aktív turizmus és az egészségturizmus kapcsolata – Verhältnisse unter dem Aktivtourismus und Gesundheitstourismus*. In: TURCSÁN J. (szerk.): *Tudomány – Egészség – Turizmus – Társadalom: Nemzetközi Hét a tudomány jegyében*. Gyula, pp. 14–15.
10. DONKA A. 2016: *A hazai vízitúrázás történeti alakulásának vizsgálata*. START folyóirat, 1. évf. 2. sz. pp. 33–49.
11. DÖVÉNYI Z.–DONKA A. (szerk.) 2013: *A geográfia változó arcai*. Acta Pannonica Nova 14. kötet, Pécs, 230 p. (11 ív)
12. DONKA A. 2013: *The effect of urban geography factors on water tourism*. In: DÖVÉNYI Z.–DONKA A. (szerk.): *A geográfia változó arcai*. Acta Pannonica Nova 14. kötet, Pécs, pp. 189–197.
13. DONKA A.–GILA CS. 2013: *Kísérlet az Élővíz-csatorna víziturisztikai értékelésére*. Modern Geográfia, VIII. évf. 4. sz., pp. 9–32.
14. DONKA A. 2012: *A vízitúrázás célterületeinek természeti szempontú értékelése*. Természetföldrajzi Közlemények a Pécsi Tudományegyetem Földrajzi Intézetéből. Pécs, pp. 3–40.

15. DONKA A. 2012: *A vízitúrázás gazdasági hatásai a folyó menti településeken*. Kitekintés – Perspective, XVI. évf. 18. sz., Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar, Békéscsaba. pp. 253–258.
16. DONKA A. 2012: *A vízitúrázás célterületeinek differenciált vizsgálata*. In: LŐRINCZ I. (szerk.): *A gazdasági és társadalmi átalakulás perspektívái Magyarországon*. Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr. pp. 62–69.
17. DONKA A. 2012: *A víziturizmus speciális formája Kelet-Európában – A vízitúrázás, mint turisztikai termék*. In: BERGHAUER S. et al. (szerk.): *Társadalomföldrajzi kihívások a XXI. század Kelet-Közép-Európájában*. pp. 166–172.
18. DONKA A. 2012: *Szabadidősportból turisztikai termék – a vízitúrázás átalakulása*. In: MAJOROS P. (szerk.): *Útkeresés és növekedés*. BGF Tudományos Évkönyv, Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest, pp. 279–287.
19. DONKA A. 2012: *A folyók szerepe a turizmusfejlesztésben*. In: NYÁRI D. (szerk.): *Kockázat – Konfliktus – Kihívás*. Tanulmánykötet. Szeged, pp. 181–193.
20. DONKA A. 2012: *Szabadidősportból turisztikai termék – a vízitúrázás átalakulása*. In: MAJOROS P. (szerk.): *Útkeresés és növekedés konferencia*, Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest, Elektronikus kiadvány, p. 142. Absztrakt
21. DONKA A. 2012: *A folyók szerepe a turizmusfejlesztésben*. In: BLANKA V. (szerk.): *Kockázat – Konfliktus – Kihívás*. Absztraktkötet. Szeged, p. 38. Absztrakt
22. DONKA A. 2012: *Túrázás vagy turizmus: A természetjárás értékmegőrző szerepe*. In: XVI. Apáczai-napok Tudományos Konferencia: Szolidaritás és párbeszéd a nemzedékek között. Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr. p. 10. Absztrakt
23. DONKA A. 2011: *A turizmus a vidéki területek fejlődésében: A vízparti települések és a víziturizmus kapcsolatának vizsgálata*. In: NFA Füzetek, 2. sz., pp. 88–93.
24. DONKA A. 2011: *Sportmozgalomból turisztikai termék. – A vízitúrázás társadalmi hasznossága*. Magyar Edző XIV. évf. 3. sz. p. 55. Absztrakt
25. DONKA A. 2011: *Gondolatok a víziturizmus településföldrajzi aspektusairól*. A Turizmus Ünnepe Nemzetközi Konferencia. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar, Szekszárd, pp. 10–18.
26. DONKA A. 2011: *Érdekek és értékek – A termékké válás nehézségei a vízitúrázásban*. In: SMITH, M. (ed.): *Responsible Tourism – Responsible Tourist Conference*, Budapest Business School College of Commerce, Catering and Tourism, Budapest, DVD. p. 11. Absztrakt
27. DONKA A. 2011: *Research of the touristic potential at the borderland of the EU – Supply and demand in the Upper-Tisza Region*. Pangeea, 2011/11. Environmental Department "1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia, Gyulafehérvár. pp. 15–23.
28. BALOGH F. 2004: *Magyarország. Országismeret*. Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft., Budapest, 404 p. Alkotó szerkesztő: DONKA A.
29. DONKA A.–GYURICZA L. 2004: *Geomorfológiai értékek a turizmusban*. In: DOBOS A.–ILYÉS Z. (szerk.): *Földtani és felszínalaktani értékek védelme*. Eger, pp. 223–239.